

GRUDA (15) *sb f*

gruda (14), **groda** (1) *RejRozpr.*

o z tekstu nie oznaczającego ó; a jasne.

sg *N* gruda (2). ◇ *L* grudzie (12) [w tym: w rymie (8) zawsze do „ludzie”]. ◇ *pl N* grudy (1). ◇ [A grudy.] ◇ [A *pl* (lat.) grudas.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XVIII w.

1. Zmarznięta, stwardniała ziemia; luti *glebae frigore duratae, siccata et concreta luti crusta Cn* (15) : Bo czas będzie polować/ potym zaydą grudy. *RejZwierz* 136v; Kiedyć Grudá boty obuy *SienLek* 43v.

W porównaniach (6): Pátrzayże iákiey pracey tego nábywáiąc Vżywie/ by ná grudzye łkacząc iáko záięc. *RejWiz* 12v; TEn chociay ták iáko woz/ tárkoce po grudzye/ Ale przedfię wymowi/ wżytko iáko ludzie. *RejZwierz* 72v, 24v, 128v; A trzebá tám pilnie vpátrowác gdzie łtępic/ iáko po grudzie bofemi nogámi *RejZwierc* 25, 219.

Zwrot: peryfr. »gonić skowronka na grodzie« = *uganiać się za rzeczą nieosiągalną* (1): Bo dziś prawie próci ludzie Gonią łkowronká ná grodzie *RejRozpr* A4.

Przen: Trudna sytuacja (6) : Obaczciesz to wżyłcy ludzye/ Ná iákiey tu człowiek grudzye/ Ze wżzech go łtron czárci bodą/ Co pocźnie wżytko s łwą łzkodą *BielKom* D3v; Więc mu y zawiłány/ vrząd ktemu dáli/ Aby go ná tey grudzye/ lepiej łprobowáli. *RejZwierz* 62v, 82; *BielSat* [I4]v; *RejZwierc* 25; *BielSjem* 15.

2. [Bryła soli warzonej, wyrąbana z panwi po wywarzeniu: incisor alias rąbacz, qui defert grudas ad cameram *OpisŻup* 536, 543.]